

Motion till riksdagen 2019/20:2735

av **Beatrice Ask m.fl. (M)**

En räddningstjänst som är effektiv i både freds- och krigstid

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förslagen till åtgärder i utredningarna SOU 2018:54 och SOU 2019:7 i allt utom styrning och ledning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att räddningstjänsten är effektiv i både freds- och krigstid och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under de senaste åren har Sverige drabbats hårt av skogsbränder. 2014 i Västmanlands län och 2018 främst i Gävleborgs, Jämtlands och Härjedalens län, men även på flera andra platser i landet. Mycket stora värden har därigenom bokstavligen gått upp i rök. Skogsägare har sett sina marker reduceras från ett frodigt skogslandskap till en svartbränd öken. Totalt 14 000 hektar skog förstördes 2014 och 25 000 hektar 2018. Det här får givetvis stora konsekvenser för de drabbade som vi måste bli bättre på att hantera.

Regeringen tillsatte efter branden 2014 en utredning för att se över den kommunala räddningstjänsten – ”En effektivare kommunal räddningstjänst” (SOU 2018:54). I samband med att den presenterades i juni 2018 hade redan det årets stora skogsbränder börjat. För att komplettera den första utredningen med mer aktuella erfarenheter tillsattes ytterligare en utredning – ”Skogsbränderna sommaren 2018” (SOU 2019:7).

Många av de förslag som läggs av båda dessa utredningar kommer utan tvekan stärka och förbättra vår förmåga att hantera stora bränder i framtiden. Framförallt när det gäller att standardisera landets räddningstjänster till att t.ex. ha samma nomenklatur och organisationsstruktur. Det här kommer att innebära bättre förutsättningar för samordning räddningstjänster emellan vid en framtida större räddningsinsats. En parallell

kan dras till Försvarsmaktens val att följa Natos standarder för att underlätta samordning i händelse av kris och krig.

Med anledning av det ställer Moderaterna sig bakom utredningens rekommendationer på detta område. När det däremot gäller ledning och styrning ser vi anledning till en avvikande mening. Räddningstjänsten är en vital del i vårt totalförsvar. Den kommer i händelse av krig att ha omfattande uppgifter som rör vår förmåga att uthålligt försvara Sverige.

Av Försvarsberedningens betänkanden, vars slutsatser vi moderater står bakom, framgår det tydligt att Sverige måste stärka sin försvarsförmåga. Därför är det av högsta vikt att de förslag som läggs, rörande räddningstjänsten, inte bara beaktar vår fredstida förmåga utan också i händelse av krig.

En av de viktigaste faktorerna för ett samhälles uthållighet vid kriser och krig är dess robusthet eller förmågan att utstå yttre påfrestningar. En del i detta handlar om hur väl styrning och ledning fungerar. Helt avgörande är att förmågan att styra och leda är så decentraliserad som möjligt. När kommunikationerna uppåt bryts måste enheten kunna fortsätta att verka. För att detta ska vara möjligt måste förmågan att verka också finnas på fler ställen än en central myndighet i Stockholm.

Det är viktigt att den standard Sverige väljer inte försvårar samarbeten över gränserna. Erfarenheter från både de senaste årens skogsbränder och de återkommande övningarna Barents Rescue har identifierat en del utmaningar. Som exempel kan skilda slangkopplingar nämnas, som givetvis gör samarbeten svårare när utrustning inte kan lånas ut till ett annat lands brandbilar. Så därför bör vi säkerställa att de förändringar vi gör inte motverkar internationell samverkan utan främjar densamma så att vi vid större räddningsinsatser kan bli mer effektiva än tidigare.

Försvarsmakten själva har precis genomfört en utlokalisering av försvarsgrenstaberna. Syftet med det handlar om att öka den operativa förmågan samt att sprida och minimera riskerna i händelse av ett angrepp. När det gäller det civila försvaret så har länsstyrelsen ett stort ansvar att leda, styra och samordna våra förmågor. Dessvärre är just denna förmåga starkt eftersatt. De länsstyrelser som är bäst rustade är av förklarliga skäl Stockholm, Västra Götaland och Skåne. Utöver dessa tre är också de så kallade kärnkraftslänen bättre rustade att hantera främst räddningstjänstinsatser eftersom denna funktion har hållits intakt även under senare år.

Med anledning av detta ser vi moderater det som angeläget att räddningstjänstens förmåga att verka inte suboptimeras i händelse av krig. Vi vill därför att riksdagen beslutar att göra de förändringar av räddningstjänsten, i enlighet med de bägge utredningarna (SOU 2018:54 och SOU 2019:7), som inte rör styrning och ledning. När det gäller styrning och ledning ser vi ett starkt behov av att räddningstjänstens roll inordnas i vår totalförsvarsförmåga så att vi står väl rustade i både freds- och krigstid. Det här innebär att den nuvarande ordningen med tre nivåer – lokal, regional och nationell nivå – även bör gälla fortsättningsvis. Det är även de slutsatser som Försvarsberedningen drar när de lägger fast ledningsstrukturen. Det är helt avgörande att vi inte suboptimerar vår förmåga på räddningstjänstområdet till att vara effektiv i fred men ineffektiv i

händelse av krig för att vi har en styrning och ledning som inte tar hänsyn till krigstida förhållanden.

Beatrice Ask (M)

Jan R Andersson (M)

Alexandra Anstrell (M)

Jörgen Berglund (M)

Lars Püiss (M)